

Медицински университет-Пловдив

Факултет Обществено Здраве

**АКАДЕМИЧЕН СТАНДАРТ ЗА ДИСЦИПЛИНА
„ИНФЕКЦИОЗНИ БОЛЕСТИ И ЕПИДЕМИОЛОГИЯ”**

за образователно-квалификационна степен „бакалавър”

професионална квалификация

„МЕДИЦИНСКА СЕСТРА”

Професионално направление „Здравни грижи”

редовна форма

Пловдив

2018

1. Цел на обучението по дисциплината

Дисциплината „Инфекциозни болести и епидемиология“ е част от задължителните учебни дисциплини, изучавани в V семестър по специалност «Медицинска сестра». Тя е комплексна дисциплина с клинична и профилактична насоченост. Нейната основна цел, подкрепено от елементите на учебния план, е запознаване и научаване на съвременните проблеми на инфекциозните болести, епидемиологията и нозокомиалните инфекции в практиката на медицинската сестра и съответните профилактични и протиепидемични мерки за предотвратяване на появата и разпространението им. Във връзка с това са налице следните подцели:

-усвояване на основни понятия и най-често срещани симптоми и синдроми в инфектологията; етиологична, патогенетична и клинична характеристика на някои значими инфекциозни болести; прилаганите в рутинната практика методи и констелации за диагностика (клинико-епидемиологични критерии, лабораторни, микробиологични, вирусологични и серологични методи) и практически подход в терапията.

-усвояване на основните понятия в епидемиологията на инфекциозните болести (източник на инфекция, механизми и фактори на предаване, възприемчивост на населението и имунитет, социални и природни фактори); методи, използвани за изучаване на епидемичния процес и неговите закономерности; епидемиологична характеристика на някои значими инфекциозни болести, включително и вътреболничните инфекции; теоретични знания и практически умения за прилаганите ефикасни средства и методи за превенция, надзор и контрол на инфекциозните заболявания (деконтаминация, дезинфекция, стерилизация, имунопрофилактика).

2. Учебно съдържание на дисциплината

УЧЕБЕН ПЛАН

Дисциплина	Изучаване	Часове			Часове по години и семестри		
		Семестър	Общо	Лекции	Упражнения	III	IV
Инфекциозни болести и епидемиология	V	30	25	5	-	-	1/1*

*Забележка: Хорариумът е разпределен по равно в рамките на 15 учебни седмици на V^{-и} семестър (15 часа Епидемиология)

РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА УЧЕБНИТЕ ЧАСОВЕ ПО УЧЕБЕН ПЛАН

Форма на занятията	Хорариум				Кредити
	седмично	Брой	V сем.	Общо	
Лекции по Епидемиология	1 (през седмица)	6	12 часа	12 часа	1,6

Упражнения по Епидемиология	-	2	3 часа	3 часа	
Всичко		15		15 часа	

ПРОГРАМА ЗА ЛЕКЦИИ ПО ЕПИДЕМИОЛОГИЯ

III курс, V семестър

№	Т Е М А	ЧАСОВЕ	Д А Т А
1.	Епидемиологията като общомедицинска наука- дефиниции, същност, цел, задачи, значение.	2ч.	
2.	Епидемиологичен надзор и контрол на инфекциозните болести. Мерки спрямо източника на инфекция, контактните и външната среда.	2ч.	
3.	Епидемиологична характеристика, превенция и контрол на вирусни хепатити В, С, Д.	2ч.	
4.	Епидемиологична характеристика, превенция и контрол на вирусни хепатити А, Е.	2ч.	
5.	Епидемиологична характеристика на ХИВ/СПИН.	2ч.	
6.	Епидемиологична характеристика на вътреболничните инфекции.	2ч.	
Общо		12 часа	

ПРОГРАМА ЗА УПРАЖНЕНИЯ ПО ЕПИДЕМИОЛОГИЯ

III курс, V семестър

№	Т Е М А	ЧАСОВЕ	Д А Т А
1.	Деконтаминация, дезинфекция и стерилизация.	2ч.	
2.	Имунопрофилактика – задължителни и препоръчителни ваксини.	1ч.	
Общо		3 часа	

Л Е К Ц И И ПО ЕПИДЕМИОЛОГИЯ

(Т Е З И С И)

Лекция №1 - 2 часа

Епидемиологията като общомедицинска наука- дефиниции, същност, цел, задачи,

значение.

Предмет, теория и методи на епидемиологията на инфекциозните болести и на епидемиологията на неинфекциозните масови болести. Теория на епидемичния процес: източник на инфекция, механизми и фактори на предаване, възприемчивост на населението, социални и природни фактори, форми на епидемичния процес.

Лекция № 2 - 2 часа

Епидемиологичен надзор и контрол на инфекциозните болести. Мерки спрямо източника на инфекция, контактните и външната среда.

Определение на епидемиологичен надзор и контрол на инфекциозните болести. Общи санитарно-хигиенни мерки за контрол на инфекциозните болести, хигиена на хранене, хигиена на трудовата среда, хигиена на бита, на училищната среда и др. Основни протиепидемични мерки по отношение на източника на инфекция, на механизма на предаване и на възприемчивото население.

Лекция №3 - 2 часа

Епидемиологична характеристика, превенция и контрол на вирусни хепатити В, С, Д.

Характеристика на: етиологията, на източниците на инфекция, на механизма на предаване, възприемчивостта на населението, имунитета след боледуване, разпространение, възрастова структура, леталитет, рискови групи. Протиепидемични мерки и ваксинапрофилактика.

Лекция №4 - 2 часа

Епидемиологична характеристика, превенция и контрол на вирусни хепатити А, Е и на някои чревни инфекции.

Характеристика на: етиологията, на източниците на инфекция, на механизма на предаване, възприемчивостта на населението, имунитета след боледуване, разпространение, сезонност, възрастова структура, леталитет, рискови групи. Протиепидемични мерки и ваксинапрофилактика.

Лекция №5 - 2 часа

Епидемиологична характеристика на ХИВ/СПИН.

Характеристика на: етиологията, на източниците на инфекция, на механизма на предаване, възприемчивостта на населението, имунитета след боледуване, разпространение, възрастова структура, леталитет, рискови групи. Надзор и контрол.

Лекция №6 - 2 часа

Епидемиологична характеристика на вътреболничните инфекции.

Вътреболнични инфекции –дефиниции, етиология, класификация, видове, индикаторни вътреболнични инфекции, превенция, надзор и контрол.

УПРАЖНЕНИЯ ПО ЕПИДЕМИОЛОГИЯ (Т Е З И С И)

Упражнение №1 - 2 час

Деконтаминация, дезинфекция и стерилизация.

Цел, задачи и значение на физичната и химичната дезинфекция в епидемиологичния контрол на инфекциозните заболявания. Методи за химична дезинфекция. Фактори

влияещи върху качеството на дезинфекция. Изисквания към химичните дезинфектанти. Характеристика, предимства, недостатъци, начини и място на приложение на дезинфектантите по групи: халогенсъдържащи, феноли и производни, алдехиди, окислителни, бигванидини, алкохоли, четвъртични амониеви соли (ЧАС) и други.

Упражнение №2 - 1 часа

Имунопрофилактика – задължителни и препоръчителни ваксини.

Епидемиологично значение на имунопрофилактиката в контрола на инфекциозните заболявания. Имунитет- определение, видове от епидемиологичен аспект. Видове биопродукти- характеристика и приложение. Имунизационен календар- видове имунизации, схеми на провеждане (възраст, дози, начин на въвеждане в макроорганизма). Препоръчителни ваксини – видове.

КОНСПЕКТ ПО ЕПИДЕМИОЛОГИЯ

1. Предмет, теория и методи на епидемиологията на инфекциозните болести и на епидемиологията на не инфекциозните масови болести.
2. Теория на епидемичния процес – източник на инфекция, механизми и фактори на предаване, възприемчивост на населението, социални и природни фактори, форми на епидемичния процес.
3. Епидемиологичен надзор и контрол на инфекциозните болести.
4. Мерки спрямо източника на инфекция, контактните и външната среда.
5. Деконтаминация, дезинфекция и стерилизация.
6. Имунопрофилактика – задължителни и препоръчителни ваксини.
7. Епидемиологична характеристика, превенция и контрол на вирусни хепатити А, В, С, Д, Е.
8. Епидемиологична характеристика, превенция и контрол на ХИВ/СПИН.
9. Епидемиология, превенция и контрол на вътреболничните инфекции в рискови отделения.
10. Епидемиология, превенция и контрол на въздушно-капкови инфекции.
11. Епидемиология, превенция и контрол на чревни инфекции.

3. Предпоставки

Студентът трябва да притежава основни познания по биология и задълбочени познания от предходните семестри по микробиология, вирусология, паразитология и хигиена. Това ще подпомогне усвояването на учебния материал, предвид разглеждането на някои аспекти в етиологията и етиологичната диагностика, имащи неразривна връзка с класическата триада (източник на инфекция, механизъм на предаване и възприемчив организъм). Нейното съществуване осигурява запазването на микроорганизмите като биологичен вид и разпространението на заразните болести в човешката популация – въпроси, които от своя страна са свързани с клиничното протичане и прилаганите мерки за превенция и контрол.

4. Академични ресурси

Общият академичен състав на Катедра Епидемиология и МБС включва 4 хабилитирани преподаватели (1 професор и 3 доценти), 2 нехабилитирани преподаватели с научна степен „доктор” без придобита специалност и 5 нехабилитирани преподаватели, от които 1 със специалност и 1 провежда обучение по специалността.

Лекциите се четат от хабилитиран преподавател (доцент или професор) с придобита научна степен (доктор) по съответната докторска програма.

Практически упражнения се водят от хабилитирани или нехабилитирани преподаватели (асистент, главен асистент). Нехабилитираните преподаватели притежават ОКС „магистър” по медицина или дентална медицина и са назначени след конкурс.

5. Материални ресурси

Катедрата по Епидемиология и МБС – разполага с 2 учебни зали, които не обезпечават обучението на студентите. Затова курсът на обучение се провежда в първа аудитория на Аудиторен комплекс.

6. Лекционно обучение

Лекциите се подготвят и изнасят по формата на мултимедийни презентации, които се предоставят по електронен път на студентите при проявен от тях интерес. Когато те включват материал, който не е разгледан в посочената задължителна и препоръчителна учебна литература, презентациите също се предоставят на студентите за ползване при подготовката им. Обемът и форматът на представяне на лекциите са избор на водещия лектор.

7. Практически упражнения

Практическите упражнения се провеждат след подготовка на студентите по теми по предварително препоръчана литература. По време на упражненията се провеждат дискусии, поставят се задачи за работа в екип (ситуационни задачи, казуистични случаи). По време на практическите упражнения се провеждат запланувано едно тестово изпитване през семестъра. Отсъствия от упражнение се допускат само по уважителни причини (заболяване, освобождение от Деканата и др.).

8. Информационни ресурси. Основна литература. Сайтове

За подготовката на студентите се предоставя следния списък с препоръчителна литература по избор:

1. Учебник по Епидемиология на инфекциозните заболявания (за студенти по дентална медицина, фармация, здравни инспектори, медицински сестри, акушерки, лаборанти и др. медицински специалности). Под редакцията на проф. д-р Й. Стоилова и доц. д-р Н. Ватев. Пловдив, 2015, Медицинско издателство „Райков“.
2. Епидемиология на инфекциозните заболявания. Учебник за студенти по медицина и специализиращи лекари. Под редакцията на проф. Н. Рибарова. София, 2011. Издателство „Симелпрес“.
3. Вирусни и бактериални тропически болести - под редакцията на Н. Попиванова. Пловдив 2000 г.
4. Инфекциозни болести и епидемиология. Н. Попиванова и Й. Стоилова, Мед. издателство “Райков” 2002г.
5. Ръководство за практически упражнения по епидемиология на инфекциозните болести, Мед. издателство “Райков” Пловдив, 2008г., под редакцията на Й. Стоилова
6. Клинична епидемиология. Под редакцията на Й. Стоилова и А.Кеворкян . Медицинско издателство „Райков”, Пловдив, 2017 г.

Актуална информация за основните разглеждани нозологични единици и епидемиологичната ситуация в страната, имунизации за пътуващи в чужбина, както и определени въпроси, свързани с практически мерки и препоръки за превенция и контрол на заразните заболявания и нозокомиалните (вътреболнични инфекции) могат да бъдат намерени на следните интернет сайтове:

-Национален Център по Заразни и Паразитни Болести (НЦЗПБ) <http://www.ncipd.org>

-Българска Асоциация по Превенция и Контрол на Нозокомиалните Инфекции <http://www.bulnoso.org>

- Българска Асоциация на микробиолозите - <https://www.bam-bg.net>

- Наредба No 3 от 8.05.2013 г. за утвърждаването на медицински стандарт по превенция и контрол на вътреболничните инфекции

http://www.mh.government.bg/media/filer_public/2015/11/18/prevenciq-control-vutrebolnichni-infekcii.pdf

- НАРЕДБА № 21 ОТ 18 ЮЛИ 2005 Г. ЗА РЕДА ЗА РЕГИСТРАЦИЯ, СЪОБЩАВАНЕ И ОТЧЕТ НА ЗАРАЗНИТЕ БОЛЕСТИ (В сила от 01.01.2006 г., Издадена от Министерството на здравеопазването, Обн. ДВ. бр.62 от 29 Юли 2005г., изм. и доп. ДВ. бр.56 от 8 Юли 2014г.)

http://www.mh.government.bg/media/filer_public/2015/04/17/naredba-21-ot-2005g-spisak-zarazni-bolesti-red-registratsia.pdf

-НАРЕДБА № 15 ОТ 12 МАЙ 2005 Г. ЗА ИМУНИЗАЦИИТЕ В РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ (Издадена от Министерството на здравеопазването, Обн. ДВ. бр.45 от 31 Май 2005г., изм. и доп. ДВ. бр.54 от 1 Юли 2014г.)

http://www.mh.government.bg/media/filer_public/2015/04/17/naredba15-ot-12-05-2005g-imumizatsiite-v-republika-bulgaria.pdf

9. Контролни работи.

На всяко упражнение студентите се препитват устно. Два пъти в семестъра се извършва тестово изпитване. Оценка от устните препитвания и теста са компоненти при формирането на окончателната оценка на изпита.

10. Самостоятелна работа и ангажираност на студента.

Самостоятелната работа на студентите се ръководи от преподавателите (асистентите) и е свързана със самоподготовка по предварително зададена тема и насоки за разработването ѝ. Част от упражнението се подготвя и представя от студентите. За подготовката им за семестриалните тестови препитвания и изпита се предоставят обучителни тестове.

11. Сътрудничество между студентите и преподавателския екип.

Това сътрудничество се изразява в ангажираността на преподавателите при предварителната подготовка на студентите. При наличие на текущи трудности при усвояване на материала, преподавателите подпомагат студентите. В катедрата се обявява график за консултации в помощ на студентите, целящо по-доброто усвояване на разглеждания материал. Предоставя се възможност на студентите да се включват в научни разработки, извършвани от преподавателите в катедрата (при изявено желание от тяхна страна).

12. Изпити (контрол на знанията на студентите)

Знанията на студентите се контролират чрез устни препитвания по време на семинарните упражнения. От тези препитвания се оформя текуща оценка. Друга оценка се оформя от две проведени тестови препитвания по време на семестъра. Тези два компонента участват при оформянето на оценката на семестриалния изпит. Студентите се явяват на семестриален изпит след V^{-ти} семестър.

13. Стандарти за оценяване.

Студентите се оценяват по шестобална система от слаб (2) до отличен (6):

Отличен (6) – за много добро познаване на въпросите от общата и специалната епидемиология, включени в съответните конспекти за семестриалните и държавния изпит и разгледани в информационните източници. Владее на ключови знания и умения, възможности за собствено мислене при решаването на задачи, свързани с превенцията и контрола на заразните заболявания.

Мн. Добър (5) - за добро познаване на въпросите от общата и специалната епидемиология, включени в съответните конспекти за семестриалните и държавния изпит и разгледани в информационните източници. Владее на ключови знания и умения, свързани с превенцията и контрола на заразните заболявания.

Добър (4) – за основно познаване на въпросите от общата и специалната епидемиология, включени в съответните конспекти. Владее на известни знания и умения, свързани с превенцията и контрола на заразните заболявания.

Среден (3) - за ниско познаване на въпросите от общата и специалната епидемиология, включени в съответните конспекти за семестриалните и държавния изпит. Ниско овладени ключови знания и умения, свързани с превенцията и контрола на заразните заболявания.

Слаб (2) – не отговаря на нито едно от изискванията по-горе.

При започване на учебната дисциплина (началото на 3-ти семестър) студентите се запознават подробно със стандартите за оценяване от преподавателите.

14. Формиране на крайната оценка.

Във формирането на крайната оценка взимат участие следните компоненти (К):

1. Оценка от писмения семестриален изпит (К₁) с коефициент на значимост 0.6.
2. Устен изпит (К₂) с коефициент на значимост 0.4.

Ако една от компонентите на крайната оценка е слаб (2), то крайната оценка е също слаб (2).

Писмените работи от семестриалния изпит се предоставят на студентите (при желание от тяхна страна) веднага след изпита и до 5 работни дни след датата на изпита.

Разработил академичния стандарт:

/проф.д-р Йорданка Стоилова /

Прието на КС с Протокол 07/28.03.2018г.